

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

Балачій А. П. – студентка

Науковий керівник – к.е.н., доцент В. Г. Уманська

Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА ТА КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ

Собівартість продукції є одним із найважливіших показників, який впливає на ефективність виробничої діяльності підприємства. На думку професора Бутинця Ф. Ф. поняття «собівартість» означає «виражені в грошовій формі поточні витрати підприємства на виробництво та збут товарів, робіт і послуг» [1, с. 299]. Відповідно розрахунок собівартості є необхідним для визначення ціни одиниці продукції; виявлення резервів для зниження собівартості; визначення рентабельності виробництва та окремих видів продукції; розрахунків виробничої ефективності впровадження нового виробничого обладнання, інноваційних технологій тощо. Показник собівартості має вплив на визначення прибутковості підприємства. Прибуток підприємства є різницею між доходами та витратами. Таким чином, для того, щоб ефективно управляти фінансово-господарською діяльністю, необхідно управляти як доходами, так і собівартістю. Через відсутність ефективної системи планування та контролю за витратами неможливо значною мірою підвищити фінансові результати діяльності підприємства.

Собівартість формується під дією цілого ряду внутрішніх та зовнішніх факторів. До внутрішніх можна віднести: про-

дуктивність праці, ефективність використання матеріалів, виробничого обладнання, рівень організації виробництва тощо. До зовнішніх: вартість сировини, матеріалів, комплектуючих виробів, величина ставок податків тощо.

З точки зору управління в складі собівартості необхідно виділяти змінні та умовно-постійні витрати, тобто, складовими собівартості є контрольовані та неконтрольовані витрати.

Щодо розгляду поняття «калькулювання», то на думку Палія В. Ф. «калькулювання собівартості продукції» означає «скупність прийомів та способів, які забезпечують розрахунок собівартості продукції або процесу» [4, с. 80].

Івашкевіч В. Б. термін «калькулювання» розглядає як «обчислення собівартості матеріальних результатів діяльності підприємства, його підрозділів для цілей управління виробництвом, економічного обґрунтування цін, планових показників та проектних пропозицій» [3, с. 201]. Тобто, поняття «калькулювання» включає в себе широкий спектр робіт із розрахунку собівартості продукції.

Складність собівартості продукції та різноманітність витрат, що входять до її складу зумовили необхідність введення спеціальної системи обліку витрат на виробництво і калькулювання собівартості як до початку, так і після завершення процесу виробництва. Облік виробничих витрат полягає у вчасному їх фіксуванні за допомогою документів та облікових реєстрів, а калькулювання складається з ряду послідовних розрахунків, заснованих на достовірних даних обліку. Таким чином, облік витрат і калькулювання собівартості є різними стадіями єдиного процесу. Сучасні проблеми обліку та калькулювання собівартості продукції займають центральне місце в управлінському обліку. Серед важливих проблем можна виділити:

– відсутність єдиного підходу до визначення методу обліку витрат виробництва. В умовах ринкової економіки діяльність виробників ґрунтується на випуску високоякісної і конкурентоспроможної продукції при мінімальних витратах на її виробництво, саме тому вибір методу обліку витрат є важливим. Серед методів обліку витрат та калькулювання виріз-

няють: нормативний, фактичної собівартості, позамовний, попроцесний, змішаний, повної собівартості, обмеженої собівартості [2, с. 234]. Серед зарубіжних методів розрізняють: ABC-костинг, стандарт-кост, директ-костинг, Just-in-Time. Кожен з методів має переваги і недоліки;

– недосконалість методичних документів. На підприємствах виникають проблеми при розробці методичного забезпечення обліку господарської діяльності;

– проблема контролю за витратами виробництва через недосконалий облік витрат за місцями виникнення, цетрами відповідальності та видами продукції.

З метою удосконалення управлінського обліку виробничих витрат та калькулювання собівартості продукції необхідно розробити нові методи обліку витрат виробництва, які будуть базуватися на наступних принципах:

– планування виробничих витрат слід здійснювати за нормативами, що відображають специфіку організації та технології виробництва;

– методи обліку витрат виробництва і калькулювання собівартості повинні відповідати сучасним ринковим умовам;

Також необхідно удосконалювати методичні документи та контроль за витратами виробництва.

Підсумовуючи слід сказати, що для ефективного управління витратами необхідно найбільш повно та своєчасно відображати в обліку всі складові собівартості продукції.

Література:

1. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. / Ф. Ф. Бутинець. – Житомир : ЖІП, 2000. – 640с.
2. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник / Ф. Ф. Бутинець. – Житомир : ПП «РУТА», 2009. – 912 с.
3. Ивашкевич В. Б. Бухгалтерский управленческий учет : учебник. / В. Б. Ивашкевич. – М. : Юристъ, 2006. – 618 с.
4. Палий В.Ф. Современный бухгалтерский учет : учебник. / В. Ф. Палий. – М. : Бухгалтерский учет, 2003. – 792 с.